

2011-04-14

Dnr 43-2009:3755

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Högaholmsskolan
i stadsdel Fosie, Malmö kommun

Tillsyn i Högaholmsskolan

2011-04-14

1 (3)

Dnr 43-2009:3755

Rektorn vid Högaholmsskolan

Fosies stadsfullmäktige

Tillsyn i Högaholmsskolan

Grundskola årskurs F–5

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Högaholmsskolan i stadsdel Fosie, Malmö kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolverkets tillsyn av Högaholmsskolan 2006 visade att skolan behövde utveckla samverkan mellan lärarna om kunskapsbedömningar och att skolans analys av kunskapsresultaten borde förbättras. I skolans deltagande i försöksverksamheten utan timplan fanns risk att vissa ämnen prioriterades på bekostnad av andra. Elevernas möjligheter att nå målen i alla ämnen borde ses över, så att detta inte blev beroende av vilken lärare eleven hade. Vidare visade tillsynen att samverkan och överlämning om elevernas kunskaper inom Högaholmsskolan samt mellan Högaholmsskolan och mottagande skola efter årskurs 5 borde utvecklas ytterligare. Av den nu genomförda tillsynen framgår att skolan sedan 2006 arbetat engagerat för att förbättra och åtgärda samtliga förbättringsområden.

Högaholmsskolan visar låga resultat på de nationella ämnesproven. Drygt hälften av eleverna klarar kravnivån för årskurs 3 i ämnena svenska/svenska som andra språk och matematik och för årskurs 5 i ämnena svenska/svenska som andra språk och matematik. Endast i ämnet engelska i årskurs 5 ser resultaten bättre ut, cirka 80 procent, men de är inte tillfredsställande. Skolans arbete för ökad måluppfyllelse bör utvecklas genom att rektor intensifierar arbetet med att följa upp och utvärdera skolans resultat, skaffa

Tillsyn i Högaholmsskolan

2011-04-14

2 (3)

Dnr 43-2009:3755

sig en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen som eleverna får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. En förutsättning för ökad måluppfyllelse är väl fungerande arbetslag med ett för skolan gemensamt synsätt. För att nå detta bör lärare och skolledning gemensamt se över och diskutera såväl former som innehåll i undervisningen för att uppnå likvärdig undervisning på skolan. Skolan har frångått "klassbegreppet" och organiserar nu verksamheten i mentorsgrupper som möjliggör individanpassad undervisning i flexibla grupper. Skolan har lagt mycket tid på att få mentorsgrupperna att fungera vilket man har lyckats med. Skolans tematiska arbetssätt kan ge eleverna ökade möjligheter att påverka undervisningens innehåll och arbetssätt men skolan bör vara vaksam så att vissa ämnen inte prioriteras på bekostnad av andra. Högaholmsskolan behöver stärka samverkan med Lindängeskolan för att underlätta övergången för eleverna. Eleverna på Högaholmsskolan trivs och bryr sig om varandra men trots det förekommer konflikter och kränkningar.

Skolinspektionen har i tillsynen av Högaholmsskolan i stadsdel Fosie, Malmö kommun identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/svenska som andra språk och matematik) (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Kursplanerna).
- Skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen som ska ge elev och vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling uppfyller inte författningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorer tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling).
- Samverkan mellan lärarna i arbetet att se till att eleverna når utbildningsmålen sker inte i tillräcklig utsträckning (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna).
- Elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning behöver vidareutvecklas (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Ordningsregler är inte förankrade, efterlevs och anpassas inte efter skolans förhållanden (6 kap. 8 b grundskoleförordningen).

Tillsyn i Högaholmsskolan

2011-04-14

3 (3)

Dnr 43-2009:3755

- Rektorerna har inte i tillräcklig grad tillsett att eleverna erbjuds undervisningstid för att säkerställa elevernas möjlighet att nå alla mål i kursplanerna och läroplanen (1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte studiehundledning på modersmålet till alla elever som har behov av det (5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Rektor och Fosie stad har ansvar för att Högaholmsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet för stadsdelen meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Fosie stadsdel snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna. Skolinspektionen kommer vid uppföljningen att begära in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Tommy Månsson och Cecilia Rösténius deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Litza Aschan
Utredare/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Högaholmsskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i stadsdel Fosie, Malmö kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Högaholmsskolan den 7–8 mars 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela stadsdelen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i stadsdelen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i stadsdelen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast sex månader efter att stadsdelsbeslutet meddelades. Skolinspektionens tillsyn i Malmö kommun kommer slutligen att redovisas i ett kommunövergripande beslut som även avser den verksamheten som delegerats till stadsdelsnämnderna. Beslutet riktas till Malmö kommun såsom huvudman och ytterst ansvarig för den delegerade verksamheten.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Högaholmsskolan, dels den information som samlats in under besöket. På skolan intervjuades rektorn, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn_&_granskning)).

Beskrivning av Högaholmsskolan

Tabell 1: Antal elever på Högaholmsskolan

Högaholmsskolan	Antal elever
Förskoleklass	54
Grundskola	233

Källa: Uppgifter från skolan 2011 – 03 – 08

Högaholmsskolan är en F–5 skola med knappt 300 elever fördelat på fem arbetslag, tre för årskurs F–3 och två för årskurs 3–5. Skolan ingår i samma rektorsområde med den närbelägna Lindängeskolan som tar emot eleverna från årskurs 5. Skolan har frångått "klassbegreppet" och organiserar nu verksamheten i mentorsgrupper och olika behovsgrupperingar, med elever i olika åldrar. Inom arbetslagen skapas flexibla grupperingar där eleverna ingår i en grupp utifrån behov. Nyanlända elever undervisas på Lindängeskolan i så kallad introduktionsklass därefter flyttas eleverna till Högaholmsskolan där två av arbetslagen har lärarkompetens i svenska som andra språk. Cirka 70 procent av eleverna har annat modersmål än svenska. Skolans ledningsorganisation består av två rektorer. En rektor på 100 procent som ansvarar för fyra av arbetslagen samt för skolans servicefunktioner och en rektor som tjänstgör på skolan 40 procent och som ansvarar för ett arbetslag samt resursteamet. Resterande tid tjänstgör rektorn på Lindängeskolan.

Tillsynsprotokoll för Högaholmsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och

utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/svenska som andra språk och matematik).

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplanerna

Motivering:

Av läroplanen framgår bland annat att det är skolans och huvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå de mål som anges för utbildningen. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Kursplanerna anger de kunskapsmål som eleverna ska ha uppnått efter den tredje och femte årskursen.

Av skolans kvalitetsredovisning framgår att andelen elever som nått kravnivån på de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2009 i svenska/svenska som andra språk var 53 procent och i matematik 47 procent. År 2010 ökar resultaten i svenska/svenska som andra språk till 55 procent och i matematik till 53 procent vilket fortfarande är mycket lågt.

Resultaten på de nationella proven för årskurs 5 år 2009 i ämnena svenska och svenska som andraspråk visar att 76 procent av eleverna nådde kravnivån. I matematik nådde 67 procent kravnivån och i engelska var det 65 procent som nådde kravnivån. Resultatet på de nationella proven sjunker kraftigt år 2010 i svenska/svenska som andra språk till 54 procent och i matematik till 56 procent, medan resultaten ökar i ämnet engelska till 77 procent. Någon förklaring till det varierande och anmärkningsvärt låga resultatet i årskurs 3 kan skolan inte lämna.

Skolverkets inspektion år 2006 visade att skolan saknade en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och även vid denna tillsyn saknar Högholmsskolan en helhetsbild av elevernas måluppfyllelse. Skolinspektionen saknar därmed ett bedömningsunderlag för att kunna bedöma kunskapsresultaten som helhet. Se vidare bedömningsområde Rektorernas ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

Skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen som ska ge elev och vårdnadshavare information om elevens kunskapsutveckling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen. Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektor.

På Högholmsskolan har omdömen tidigare lämnats i ämnena svenska, engelska och matematik. Arbetet med omdömen har utvecklats och enligt lärarna lämnas omdömen i de ämnen som eleverna får undervisning i. I de samhällsorientande och naturorienterade ämnena ges omdömen i block. Från och med årskurs 4 ska omdömen ges i varje enskilt ämne inom de samhällsorienterade och naturorienterade ämnena. Vidare framgår av de underlag till skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av vid Högholmsskolan att elevernas individuella utvecklingsplaner inte alltid är knutna till kursplanernas mål. Det ges inte heller en tillräckligt utförlig beskrivning av vad eleven ska utveckla för att nå de framtidsyftande målen. Till exempel skriver man i målformuleringen att eleven ska nå målen för årskurs 5. Det står inte tydligt beskrivet vilka mål som eleven ska nå.

Vid intervjuerna med lärarna på Högholmsskolan framkom att fritidspedagoger genomför utvecklingssamtal för de elever som fritidspedagogen är "mentor" för. Arbetslaget i vilket fritidspedagogen ingår har tillsammans förberett utvecklingssamtalet och läraren, som ansvarar för undervisningen, har skrivit det skriftliga omdömet. I arbetslagen ingår lärare med olika kompetenser samt fritidspedagoger. Enligt grundskoleförordningen ska utvecklingssamtal hållas av lärare vilket, enligt Skolinspektionens bedömning, innebär att utvecklingssamtal inte kan genomföras av en person som är anställd som fritidspedagog. Rektorn måste därför säkerställa att utvecklingssamtal genomförs av lärare. Då detta kritiserades vid kvalitetsgranskningen, Kvalitet i fritidshem, finner Skolinspektionen det anmärkningsvärt att det fortfarande brister.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorerna tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling

Motivering:

Av intervjuer och den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framgår att Högaholmsskolan saknar en sammanställning över resultaten i årskurs 3 i ämnena svenska/svenska som andra språk och matematik och i alla ämnen för årskurs 5 i förhållande till mål att uppnå. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2009/2010 redovisas resultaten från de nationella ämnesproven i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 och i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i årskurs 5 men de analyseras inte och följs inte upp på såväl individnivå som skolnivå. Det saknas en sammanställning av skolans samlade resultat och därmed en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 3 och 5 för alla ämnen som eleverna undervisas i. Skolan behöver på grupp- och skolnivå i större utsträckning analysera resultaten i samtliga ämnen, såväl jämförelse av klassers och årskursers resultat och resultat över tid, som lärarnas arbetsmetoder och undervisningens innehåll. Dessa analyser behövs för att kunna besluta om vilka åtgärder som behöver vidtas i form av till exempel stödinsatser, ändrade metoder och innehåll för att öka måluppfyllelsen.

Skolinspektionen kommer vid uppföljningen att begära in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat utifrån målen i kursplanerna för årskurs 3 (svenska/svenska som andra språk och matematik) och 5, för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Samverkan mellan lärarna i arbetet att se till att eleverna når utbildningsmålen sker inte i tillräcklig utsträckning.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

Motivering:

En viktig uppgift för skolan är att ge eleverna överblick och sammanhang. Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion på den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap.

Under intervjuer med lärare och rektorerna på Högaholmsskolan framkommer att samverkan mellan arbetslagen och ämnesgrupper inte sker i någon större utsträckning på skolan inte heller med den närbelägna skolan som tar emot eleverna i årskurs 6. Skolan har lämnat "klassen" som organisationsform och arbetar nu med mentorsgrupper och flexibla undervisningsgrupper utifrån det enskilda barnets behov. Det framkommer under intervjuerna med lärarna och eleverna att det saknas samverkan mellan mentorsgrupperna. De flexibla elevgrupperna som baseras utifrån elevens behov kräver möten och diskussioner mellan mentorsgrupperna samt en väl dokumenterad individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen så att mottagande lärare ska kunna arbeta vidare med eleven. Vid intervjuer med lärare framkommer att skolan ännu inte funnit former för bra samverkan så att övergångarna blir smidiga för eleverna och att kontinuiteten i elevens lärande inte bryts på skolan. Samverkan mellan mentorsgrupperna behöver utvecklas, så att eleverna får en helhet och progression i sitt lärande.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning behöver vidareutvecklas.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Enligt läroplanen åligger det läraren att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och att förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle. Att utvärdera undervisningen och återkoppla till den enskilde eleven är en förutsättning för att eleven ska få syn på sitt eget sätt att lära och att förstå den demokratiska processen.

Tillsynen visar att elevernas inflytande över undervisningens arbetsformer och innehåll varierar mellan lärare, och att inflytandet i klassrummet ofta begränsas till val mellan alternativ på områden. Även det formella elevinflytandet i olika "råd" är begränsat. Eleverna berättar att man kan bestämma temavecka för maten i matrådet.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Ordningsregler är inte förankrade, efterlevs och anpassas inte efter skolans förhållanden.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ansvarar rektorn för att det finns ordningsregler på varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare samt tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen

I intervjuer med lärare framkommer att ordningsregler har tagits fram av den gamla "mobbinggruppen" tillsammans med skolans dåvarande elever. Nuvarande elever bekräftar att de känner till ordningsreglerna men att de inte har varit delaktiga i framtagandet av dessa. De berättar också att alla lärare inte ser till att ordningsreglerna efterlevs.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte i alla delar författningarnas krav. Se vidare bedömning i stadsdelsrapporten för Fosie.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen, Åtgärder mot kränkande behandling

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Rektorn ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. En plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna.

Skolan har en plan mot kränkande behandling som till största delen uppfyller författningarnas krav. Den saknar dock en kartläggning och nulägesanalys samt tydliga mål och konkreta åtgärder för hur målen ska nås. Under intervjun med eleverna framkom

att alla eleverna inte har deltagit i utformningen av skolans plan mot kränkande behandling och vidare att de inte känner till att det finns en sådan plan på skolan.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorerna har inte i tillräcklig grad tillsett att eleverna erbjuds undervisningstid för att säkerställa elevernas möjlighet att nå alla mål i kursplanerna och läroplanen.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Högaholmsskolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan och uppgifter i verksamhetsredogörelsen att skolan ser till att undervisningstiden följs och att man stämmer av med mottagande skola i årskurs 6 i respektive ämne. Av intervjuer framgår dock att skolan inte erbjuder eleverna undervisning i hem- och konsumentkunskap i tillräcklig utsträckning. Undervisningen består endast av att eleverna får baka ibland vilket innebär att eleverna inte får tillräckligt med undervisningstid som gör att de kan nå målen för ämnet.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I grundskoleförordningen anges att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

På Högaholmsskolan finns ett antal elever med annat modersmål. Under intervjun med rektorerna framkom att skolan ansökt om medel för studiehandledning via Malmö kommuns centrala modersmålsenhet som ansvarar för resurstilldelningen. De tilldelade medlen täcker inte alla elevers faktiska behov. Oavsett tilldelning från centrala modersmålsenheten är det rektors ansvar att elevens behov tillgodoses.